

Uffe Ellemann-Jensens tale ved Venstres landsmøde

Taler

Uffe Ellemann-Jensen
Partiformand for Venstre

Dato

21. september 1996

Sted

Odense

“Af dem vor fremtid gror...”

Fremtiden gror af det, der gives videre fra slægt til slægt. Det er de unge i dag, som skal sørge for, at fremtiden gror. Det er os andre, som skal give dem mulighed for det. Venstre er i dag suverænt det største danske politiske parti for de unge. Både førstegangsvælgerne og de lidt ældre. Det er en opmuntring i det politiske arbejde. Men det er også et stort ansvar. Og det rummer en pligt til ihærdigt at arbejde for, at de unge kan få vores fremtid til at gro. Graden af et samfunds civilisation kan måles på, hvor meget der gives videre til næste generation. Og når min generation begynder at takke af sådan hen mod år 2010 - så vil vi da give en masse udmærkede ting videre til de næste: Storebæltsbro, øresundsbro, en masse fine veje og bygninger osv. Osv. Men vi risikerer også at give dem en enorm gæld - en stivnet samfundsstruktur - og et alt for kostbart velfærdssystem - hvis ikke vi snart begynder at lave om på nogen ting. Og vi har et problem - vi der går på pension om ti-femten år: Til den tid vil den del af befolkningen, som er over 65 år, begynde at vokse - fordi vi ikke har været flittige nok til at sætte børn i verden. Og jeg kan ikke lade være med at tænke på med bekymring, at i årene fra 2005 til 2030 - fra jeg selv er 65 og til jeg forventer at runde de 90 - så vil min aldersgruppe til den tid vokse med en tredjedel i forhold til resten af befolkningen. Det vil sige, at mine børn og børnebørn vil få en vældig forsørgerbyrde. Og i min generation bliver vi nogle meget krævende pensionister. Vi har jo været vant til at få det hele. Så min bekymring er, om vi nu også kan regne med at få alt det, vi ønsker. For hvis mine børn og børnebørn oven i den forsørgerbyrde også skal slæbe rundt på en gæld, som er stiftet af min generation, og med et velfærdssystem som ikke er rettet ind efter virkelighedens vilkår - ja, så tror jeg ikke de vil være ret motiverede for at give mig og mine jævnaldrende den alderdom, vi har sat næsen op efter. Derfor kan jeg anbefale alle i min aldersklasse at tale meget høfligt til deres børn. Spøg til side. Det er et

dybt alvorligt problem, at den danske velfærdsstat i dag flintrer afsted som om ingen vidste, at disse problemer ligger forude. Og at vi på den måde undergraver det økonomiske grundlag for fremtidens velfærd. Danmark har Verdens højeste skattetryk. Hele 511/2 procent af vores nationalprodukt. Og vi har lige faet at vide, at blandt Verdens hårdest beskattede lande er Danmark det eneste, hvor skattetrykket voksede sidste Men selv det høje skattetryk er ikke nok til at staten har dækning for sine udgifter. Danmarks statsgæld vokser stadig, og har nu passeret 800 milliarder kroner. Det betyder, at hver nyfødt i dåbsgave får en gæld på 160.000 kroner. I den situation må vi erkende, at der er nogen ting, der ikke er råd til – og at vi må stille nogle skærpede krav til de mennesker i arbejdsduelig alder, der modtager offentlig forsørgelse. For det er jo ikke kun den ændrede befolkningssammensætning i Danmark, der giver problemer. Det er også den skærpede konkurrence fra en omverden, hvor der er mange mennesker, også ganske tæt på vore grænser, som er mere end villige til at overtage produktionen, og dermed grundlaget for velstand, fra os. Vi er havnet i en ond cirkel, som undergraver vores velfærdssystem. Det høje skattetryk driver produktionen ud af Danmark. Så skal endnu flere forsørges af det offentlige. Så vokser skattetrykket yderligere. Og den onde cirkel er sluttet. Det er ikke bare teoretisk snak. Det er daglig alvor for de danske industrivirksomheder, som længe har forsøgt at råbe politikerne op. Et af dansk industris helt store flagskibe - Danfoss - fortalte for ikke så længe siden, at hvis man skal ekspandere på udenlandske markeder, er det nødvendigt at flytte produktionen ud af Danmark. Det er ganske enkelt for dyrt at producere her. Og man har allerede gode erfaringer i lande som Polen og Slovenien, hvor arbejdsomkostningerne er langt lavere. Det er jo ikke de danske arbejdere, der er noget galt med. Det er heller ikke fordi de kræver for meget til sig selv - efter skat. Nej, problemet ligger i det danske forsørgelsessystem. Det er så kostbart, at det presser skatterne på arbejde så højt op, at den samlede betaling for arbejdskraften – til arbejderen og til staten - bliver for høj til at klare konkurrencen ude i verden. Og dermed presses arbejdspladserne ud af landet. Vi har ikke så meget at tære på i Danmark. Vi har ikke de voldsomt store og kostbare råvare forekomster. Vi har først og fremmest vore hoveder og vore hænder. Men når vi gør det for dyrt at bruge disse naturgivne ressourcer, går samfundet i stå. Allerede i dag er vi nået dertil, at en tredjedel af befolkningen skal forsørge resten. Og den fortsatte stigning i statens gæld viser, at det ikke hænger sammen. Hvordan skal det så ikke gå, når der bliver endnu flere at forsørge? Vi diskuterede i går grundigt Venstres oplæg til reformer af velfærdsstaten. Det er et af de mest brændende aktuelle politiske emner. Det Venstre vil er jo ikke bare at skære ned i velfærdssystemet for at der

bliver mere til dem, der har deres på det tørre. Tvært imod. Vi vil trimme velfærdsstaten - for at vi kan bevare dens værdifulde sider. Og hvad er så det? JO: Vi ønsker et samfund, hvor ingen skal frygte for at blive ladt i stikken på grund af sygdom og ulykke. Hvor de gamle kan få en tryk alderdom. Og de unge kan få den uddannelse og de muligheder, de brænder efter. Hvor det er en selvfølge at sikre de virkelig svage grupper. Kort sagt: Et samfund der er kendetegnet ved social retfærd. Men det får vi kun, hvis alle yder efter evne - og hvor der gribes effektivt ind overfor misbrug og skævvridninger af systemet. Derfor må vi også have mod til at sige nej til hinanden. Nej til forsørgelsesordninger, som er ved at gro fast - og nej til tilskudsordninger, som er med til at drive skatterne i vej ret. Det bliver svært - naturligvis. Men når vi ser på problemernes omfang, er det tydeligt, at der skal gøres noget. I de sidste tyve år er der blevet tre gange så mange danskere i arbejdsduelig alder, som forsørges af det offentlige. Det drejer sig nu om 1,1 million mennesker. Det koster det danske samfund 70 milliarder kroner om året. Og tredoblingen kan ikke forklares med, at der er blevet flere arbejdsløse. Årsagen skal søges i de mange nye forsørgelsesordninger. En af de ordninger, som har været diskuteret meget i denne sommer, er efterlønnen. Venstre var med til at indføre efterlønnen for 17 år siden. Vi har et medansvar for den ordning, der er løbet løbsk. Og derfor har vi naturligvis også et ansvar for at gribe ind. Socialdemokratiets formand sagde for få uger siden, at "efterlønnen er en fundamental rettighed, der er kommet for at blive". Og Nyrup afviste at der vil blive rørt ved efterlønnen, hverken nu, eller om fem år, eller om ti år. Det løfte kan han ikke holde. Som efterlønnen har udviklet sig, er der reelt tale om en mulighed for alle for at trække sig ud af arbejdsmarkedet, når de bliver 60 år. Og der må vi sige rent ud: Det har samfundet ikke råd til. Ikke med den voksende ældreandel i befolkningen - og ikke med konkurrencen udefra. Vi kan gøre det for de mennesker, som er slidt ned, og ikke kan klare sig selv - men vi kan ikke tilbyde alle en pension fra de er 60. Tværtimod skal vi gøre det mere attraktivt for de ældre at blive i længere tid på arbejdsmarkedet. Nyrup gør problemet værre med sine tomme løfter. For naturligvis kan man ikke bare fra den ene dag til den anden afskaffe sådan et system. Der må tages hensyn til de mennesker, som har planlagt deres liv i tillid til gældende regler. Men jo længere vi venter med at gribe ind, desto sværere bliver det. Orlovsordningerne er et andet eksempel på, at Socialdemokratiet ikke tør erkende, når nogle forsørgelsesordninger er løbet løbsk. Her må vi andre så komme med den ubehagelige sandhed: Der er ikke råd. Og man tager pengene fra dem, der virkelig trænger, hvis man holder fast i ordninger, der ikke er råd til. Og så er der tilskuddene. Lad os prøve at se på dem fra en ny vinkel. Lad os prøve at

tænke lidt over, hvad tilskud fra det offentlige dybest set betyder for den enkeltes frihed. I sommer var der en masse snak om en driftig idrætshøjskole her på Fyn, hvor man kunne få undervisning i golf, windsurfing og andre udmærkede fritidsaktiviteter - med statstilskud. Jeg husker nogle kursister, som på TV blev spurgt, om de også var kommet hvis der ikke var statstilskud. Og de svarede, at ja, det ville de da... Og sådan er holdningen vel efterhånden blevet hos de fleste danskere: Man tager, hvad man kan få fra det offentlige. Man betaler så meget i skat, at man finder det rimeligt at få igen, hvad reglerne giver mulighed for. Uanset om det er noget, man behøver. Men dermed har man reelt givet afkald på en del af det frie valg. For så deltager man i et system, hvor "det offentlige" først kræver en masse penge op hos den enkelte - og derefter finder på en masse tilskud, der hvor man gerne vil støtte nogle aktiviteter. Og så bliver det "det offentliges" valg og prioriteringer, der kommer til at styre udviklingen. Jeg skal ikke kritisere de skatteplagede mennesker, der tager imod alle de tilskud, systemet tilbyder. Nej, kritikken skal rettes mod dem, som opretter og udbygger systemerne. Derfor er kampen mod tilskuds-Danmark dybest set en kamp for den enkeltes frihed. Og det er ikke så underligt, at det er de liberale politiske kræfter, der vil af med tilskuddene - mens det er centralisterne og betonsocialisterne, der vil bevare og udbygge dem. Forsørgelse og tilskud - det er dagens tilbud, som skal lokke danskerne. Men når forsørgelse og tilskud går til dem, der ikke grundlæggende behøver det, har vi overskredet en grænse. Det er derfor, der er behov for et hovedeftersyn af det danske velfærdssystem. Og når der skal foretages hovedeftersyn, så er det nu altid mest betryggende, at de gennemføres af nogen, der har erkendt problemernes karakter - og har mod til at gøre noget ved det. Det har Venstre. Venstre har også vilje til at ændre den økonomiske politik. Det har vi senest demonstreret ved det udspil til fly finanslov, vi kom med i sidste uge. Socialdemokratiets manglende mod til at tackle forsørgelsespolitikken har ført Danmark ud på en farlig økonomisk kurs. Vist kan vi stadig glæde os over virkningerne af ti års borgerlig-liberal genopretningspolitik - men når vi kradser bare en smule i overfladen af det billede, regeringen i dag tegner af dansk økonomi, så er der klare faresignaler. Lykketoft hævder, at regeringen fører en aktiv beskæftigelsespolitik, og at ledigheden er faldet. Det holder ikke for en nærmere gennemgang. Regeringens egne statistikker over de registrerede arbejdsløse viser ganske vist, at ledigheden er faldet med 68.000 personer fra 1992 til 1996. Men regeringen glemmer behændigt at fortælle, at i samme periode er endnu flere mennesker — i alt 128.000 - gået på orlov, efterløn og overgangsydelse. Reelt er arbejdsløsheden altså vokset med mindst 60.000 under den nuværende regering. Regeringen

påstår også, at deres skattereform har lettet skatterne for danskerne. Men den påstand holder heller ikke. Nu viser regeringens egne tal, at de fleste familier reelt har tabt på den såkaldte "skattereform". Og det er især gået ud over familier med lave indkomster. Forklaringen er, at regeringen har indført nye "grønne skatter", uden at personskatterne er faldet. Hertil kommer, at regeringen har sendt den ene regning efter den anden videre til kommunerne, så de har været nødt til at hæve skatterne. Regeringen har lavet en ny udligningsreform, der uvægerligt omsættes i højere skatter. Den nye udligning straffer påfaldende mange Venstre-kommuner, der har været nødt til at hæve skatterne. Til gengæld præmierer regeringen en del socialdemokratiske kommuner, der ikke sætter skatterne tilsvarende ned. De bruger i stedet flere penge. Regeringen har også udhulet kommunernes skattegrundlag ved at indføre den nye bruttoskat. Samtidig kræver man, at kommunerne skal øge deres serviceniveau. Denne regering har fuldstændigt klempt luften ud af kommunerne. Og strategien bag er ikke til at tage fejl af. Det er tydeligt, at finansministeren skaffer sig øget økonomisk magt - på kommunernes bekostning. Her fra Venstres landsmøde skal lyde et klart nej. Venstre vil ikke acceptere denne underminering af det kommunale selvstyre. Og lad os lige se nærmere på statens eget kasseregnskab. Regeringen påstår, at statens underskud falder fra 31 mia. kr. i år til 23 mia. kr. til næste år. Men det er blændværk. Til næste år fremrykkes kommunernes indbetaling af kildeskat. Lykketoft får hermed 13 måneders skatteindtægter på et år. Det er godt klaret. Denne varme luft forbedrer statens finanser kunstigt med knap 9 mia. kr. i 1997. Så reelt falder underskuddet på statens budget altså ikke. Det burde fremkalde bekymring hos en finansminister, der fra både udenlandske og indenlandske iagttagere bliver bebrejdet, at han ikke har brugt det økonomiske opsving på at få rettet op på den manglende balance i statens kasseregnskab. Det er i gode tider, den slags skal bringes i orden. Men Lykketoft er ganske ubekymret. Han har fremlagt det mest defensive finanslovsforslag, man kan tænke sig. Regeringen læner sig tilbage og håber på, at der kommer medvind i form af højere økonomisk vækst i udlandet. Det er en farlig strategi - og den luksus levner de mange uløste problemer ikke plads til. Når Venstre igen kommer i regering, skal vi - som så ofte før - rydde op efter deri socialdemokratiske gavebod. Det gør vi gerne. Og så bliver der atter orden i dansk økonomi. Det er nødvendigt med et højt ambitionsniveau. Og det har vi præsteret med vores oplæg til finansloven. Vi har kaldt oplægget "Frem mod år 2000. Mindre gæld - mere frihed." Først og fremmest skal statens underskud væk, så vi kan komme i gang med at betale gælden tilbage. Og vi har sagt, at vi gerne vil lave en aftale med regeringen, der indebærer, at statens underskud

kommer væk i løbet af de næste 3 år. Ikke fordi vi regner med, at Lykketoft stadig er finansminister om tre år. Men fordi der er behov for en bred politisk enighed om denne målsætning, uanset hvem der sidder i regering. Men regeringen har takket nej fra sin tilbagelægnede position. Venstre vil føre en politik, der sikrer en vækst i antallet af private arbejdspladser. Derfor skal erhvervslivet lattes for byrder, så der skabes grundlag for flere nye og ægte arbejdspladser. Konkret foreslår vi, at erhvervslivet får skattelettelse for omkring 6 mia. kr. Venstre vil nedbringe antallet af danskere på offentlig forsørgelse. Dagpengesystemet skal ændres, så ledige forpligtes til at tage anvist arbejde. Ledige kontanthjælpsmodtagere skal i arbejde fra første dag. Det skal kunne betale sig at arbejde og uddanne sig, frem for at være på offentlig forsørgelse. Allerede i april i år fremlagde vi vores samlede bud på, hvordan velfærdssamfundet skal lægges om. "Velfærd og valgfrihed", kaldte vi vores udspil - og det er blevet en bestseller. Socialdemokraterne har i tide og utide beskyldt Venstre for ikke at ville komme på banen med vores bud. De fik Venstres oplæg. Men det har ikke ført til markeringer fra Socialdemokratiet, om hvad de vil. I stedet har de brugt alle kræfterne på at bekæmpe Venstres forslag - og udbrede forkerte påstande om, hvad vi vil. Men der er dog lyspunkter, som vi ikke skal glemme. Selv om Danmark i dag har en socialdemokratisk ledet regering, så forvalter de et samfund, der er meget anderledes, end da socialdemokraterne sidst havde regeringsansvar i begyndelsen af 80'erne. For det danske samfund er på mange områder blevet mere liberalt gennem de seneste 15 år. Bevares - der er meget, der kan og skal forandres, men vi må også glæde os over det positive, der rent faktisk sker omkring os. Der blev jo sat meget i gang med firkloverregeringens tiltræden i 1982. Og bolden er rullet videre bagefter. Naturligvis er det vanskeligt at måle den slags. Holdningsændringer kommer umærkeligt, og vi ser det ofte først, når vi hæver os lidt op og ser det i et lidt større perspektiv. Vi ser tydeligt, at folk vil gerne vælge selv. Især de unge gider ikke påduttet en fast løsning. De vil selv - og de vælger selv. Da vi sad i regering, indførte vi frit valg mellem de offentlige sygehuse. Det er en ny frihed - og mange vælger at blive opereret uden for deres eget amt. De der ender med at blive opereret samme sted, som de ellers ville være blevet, er i virkeligheden også stillet bedre. For de har haft et reelt valg. Men selv om man kan vælge operationssted, så er det alligevel en skamlet på vores velfærdssamfund, at vi har ventelister til vigtige operationer. Derfor skal vi gå videre og lade folk selv vælge, om de vil opereres på et privat sygehus, og få dækket en del af udgiften. Venstre foreslår, at et tilskud på 85 pct. af, hvad det koster at blive opereret i det offentlige sygehusvæsen, skal følge patienten.

Netop ved at give den enkelte patient det frie valg til at stemme med fødderne, opnår vi flere fordele. Først og fremmest friheden til at vælge. Og med friheden følger ansvaret og forpligtelsen til at interessere sig for, hvad man egentlig får for pengene. Og her er vi ved et kernepunkt i det frie valg. Det betyder, at der bliver sat kraftigt lys på den ydelse og den service, man køber og modtager. Pludselig får de enkelte hospitaler en direkte tilskyndelse til at gøre en ekstra indsats for at fremme kvaliteten i bred forstand. Og det er det, vi skal frem til. Først da får vi det bedste til prisen. Det handler ikke om, hvad der bedst - offentligt eller privat. Det handler om at skabe konkurrence og gennemsigtighed. Vi ved, at det virker. Flere amter har jo måttet sende patienter på private hospitaler for at kunne leve op til garantien om højst 3 måneders ventetid for operationer i knæled og for diskusprolaps. Der findes eksempler på, at amternes egne sygehuse netop herefter er begyndt at interessere sig for operationstider og service over for patienterne. Så det virker i praksis. Der er andre eksempler på, at Socialdemokraterne har æren af at regere i et samfund, der er blevet mere liberalt. Folk er trætte af formynderi og nidkære myndigheder, der går i små sko. Der er en sund skepsis over for autoriteter. Det er der også god brug for. Regelryniet har taget overhånd. Danskerne er trætte af de mange regler, der hindrer den sunde fornuft i at råde. Venstre har spillet ud med et nyt oplæg om forenkling af regler. Vi vil fjerne og forenkle love, bekendtgørelser og andre regler inden for den offentlige administration. Enhver ny regel skal forsynes med en udløbsdato. Nogle kalder det for en "solnedgangsklausul". Det betyder, at når tiden er udløbet, må man aktivt tage stilling til, om den pågældende regel skal genindføres eller kan undværes. Tilsvarende må der ikke indføres en ny regel, uden at en gammel regel afskaffes. Vi har også gennem de sidste 10-15 år fået mere brugerindflydelse - f. eks. med indførelse af skolebestyrelserne. Ingen andre end brugerne er nærmest til at vide, hvor skoen trykker og finde ud af, hvordan der skal prioriteres. Vi skal videre ad denne vej. Spørgsmålet om at lægge flere beslutninger ud fra de folkevalgte og til brugerne vil være helt oplagt at drøfte i forbindelse med en ny fordeling af opgaver mellem stat, amter og kommuner. Et af de mest markante skift j: liberal retning er, at den frie markedsøkonomi går sin sejrsgang. Oven på sammenbruddet i de østeuropæiske økonomier stiller ingen spørgsmålstejn ved markedsøkonomiens overlegenhed med hensyn til at skabe velstand, en effektiv økonomi og hindre spild af ressourcer. Individualismen er kommet i højsædet. Vi lever i en tid, hvor individet har mange muligheder for at udfolde sig med den nye informationsteknologi uden begrænsninger og snærende bånd. Vi surfer på Internettet, og meddelelser kommer lynhurtigt rundt om kloden. Venstre er

også på Internettet med egen hjemmeside. Det er spændende. Vi har dagligt mange henvendelser fra Danmark og udlandet. Mange, som skriver en kommentar eller har et spørgsmål til Venstre, ville ikke henvende sig ellers. Vi har her en oplagt mulighed for at komme i kontakt med nye medlemmer og vælgere. Og her kan vi meddele vores budskab direkte. Det skal ikke gennem det filter, som de gammeldags medier kan lægge over vores budskaber. Så lad os glæde os over, at det danske samfund på mange måder er blevet mere liberalt de seneste 10-15 år. Og lad det være en opmuntring for os til at kæmpe videre. Danmark er et fredeligt land, sammenlignet med så mange andre. I andre lande er der storbyer med gader, hvor man ikke skal komme, hvis man har sit liv kært. Herhjemme kan vi føle os rimeligt trygge, når vi går på gaden. Alligevel oplever vi en vold, der bliver stadig grovere. Og vi har også oplevet politisk vold af en brutalitet og vildskab, som vi ikke har set tidligere her i landet. Jeg tænker på de autonomes hærgen. Det politiske flertal på Christiansborg har hidtil været alt for slappe i retspolitikken. Tilmed har flertallet benyttet enhver lejlighed til at mistænkeliggøre og vanskeliggøre politiets indsats. På Socialdemokratiets kongres hørtes toner om en stærkere indsats mod den hårde kriminalitet. Venstre vil tage Statsministeren på ordet og afprøve om, der er realiteter bag straks i det nye folketingsår. Der er brug for en helt anden retspolitik herhjemme. Venstre vil give politiet bedre redskaber til at opklare grove forbrydelser. Der må ikke være tvivl om, at opklaring af forbrydelser er vigtigere end hensynet til forbryderen. Venstre vil sikre bedre mulighed for varetægtsfængsling ved gentagen kriminalitet. Det gælder f. eks. for narkoforbrydelser. Her er der også hårdt brug for højere strafferammer og mulighed for at udvise udenlandske narkokriminelle. Det har de seneste dages begivenheder tilsyneladende også overbevist statsministeren om - selv om Socialdemokratiet tidligere på året har afvist forslag fra Venstre og konservative om at gøre præcis det, regeringen nu omsider taler om. Der hersker helt uacceptable tilstande i de danske fængsler i dag. Attentater på indsatte i åbne fængsler, overgreb på svage fanger og narko i fængslerne er blot nogle eksempler på, at den danske fængselspolitik er kørt af sporet. Vi foreslår, at rockere skal sættes til afsoning i lukkede fængsler. Når samfundet har bestemt, at der skal ske frihedsstraf, er det meningen, at der skal ske en effektiv frihedsberøvelse og en afsoning fra samfundet. Det er en hån mod lovlige borgere, når indsatte mordere drager på foredragsturneer mens de afsoner deres straf. Det er på tide at lægge fløjlshandskerne på hylden og vise, at når vi møder grov og organiseret kriminalitet, så svarer samfundet igen - hurtigt og effektivt. Restpraksis i dag går i retning af, at de unge voldsforbrydere bliver idømt betingede domme. Denne

udvikling slår skår i den forebyggende effekt, som straffen for vold skal have. De unge opfatter ikke straffen som en straf, når de ikke kommer i fængsel. Det er vigtigt at vende udviklingen. De unge voldsforbrydere skal have en kort og ubetinget fængselsstraf- med efterfølgende foranstaltninger i form af samfundstjeneste eller tilsyn. Vi ser gang på gang at ofre for forbrydelser bliver ladet i stikken og ofte af hensyn til forbryderen. Venstres holdning er, at hensynet til ofret naturligvis altid går forud for hensyn til forbryderen. Derfor foreslår vi, at vidner rar en bedre beskyttelse i retten. Den internationalt organiserede kriminalitet er blevet et påtrængende problem. Det er bagsiden af medaljen i det nye frie Europa, hvor grænserne brydes ned, og hvor det bliver stadig lettere at bevæge sig omkring. Men det indre marked var jo ikke tænkt som et tilbud til den organiserede kriminalitet. Vi står med et problem af uhyggeligt store - og voksende - dimensioner. Derfor er det vigtigt, at der opbygges et forpligtende politisamarbejde i EU - og at Danmark er med. Men også her gemmer regeringen sig fra virkelighedens krav. For det støder ind i et af de danske forbehold overfor EU-samarbejdet. De danske forbehold i EU er et rent dansk anliggende. Lad os slå det fast en gang for alle. Det er os selv, der bestemmer, om og hvornår vi vil af med dem. Venstre har aldrig været tilhænger af forbeholdene. Det gjorde vi klart for fire år siden, da de blev et led i "det nationale kompromis", som skulle gøre det muligt for Danmark at gå med i den Europæiske Union. Vores holdning til forbeholdene har i alle disse fire år været, at vi naturligvis respekterer dem som led i en nødvendig politisk aftale - og at de derfor kun kan ændres eller fjernes ved en ny folkeafstemning - men at Venstre ønsker dem væk af hensyn til Danmarks egne interesser. Udviklingen i de sidste fire år har klart vist, at det er i Danmarks interesse at komme ud af forbeholdene. Der kommer en fælles europæisk valuta i 1999. Men Danmark er ikke med, før vi har fået vores forbehold hævet. Og forbeholdet slipper vi først af med, når vi har haft en åben og grundig debat om, hvad der er i Danmarks interesse. Socialdemokratiet tør ikke tage den debat nu. Selvom finansministeren har sagt klart, at det vil være i Danmarks interesse at være med. Og den radikale økonomiminister har sagt det lige så klart: Det koster os at stå udenfor. Men frygten for fri debat om disse spørgsmål i Socialdemokratiet står i vejen for den frie debat, som skal bane vejen for dansk deltagelse i den fælles valuta. Det koster os allerede i dag et renteniveau, som er højere end det behøver være. Sagt rent ud: Det koster arbejdspladser at stå udenfor den fælles valuta! Skal vi betale den pris? Venstre mener Nej! Det fælles politisamarbejde og samarbejde om flygtninge- og asylpolitikken er ramt af et andet dansk forbehold. Men det er klart i vores egen interesse, at der skabes et forpligtende

europæisk samarbejde på disse områder. Også når det gælder en fælles flygtninge- og asylpolitik, hvor det skal sikres, at der sker en rimeligere byrdefordeling mellem de enkelte europæiske lande end vi ser nu. Det er også klart i Danmarks interesse at komme med i Vestunionen. Det kan vi se i dag. Det var ikke til at se for fire år siden, da vi tog det danske forbehold overfor et samarbejde i EU om forsvarsspørgsmål. Men i mellemtiden er Vestunionen blevet placeret som en del af NATO. Og derfor er det i dag absurd, at Danmark som det eneste europæiske NATO-land blot er observatør i Vestunionen. Der er en række praktiske opgaver, Vestunionen skal løse - og hvor det er efter USA's klare opfordring, at europæerne selv gør en indsats, i stedet for altid at komme rendende efter amerikansk støtte. Det seneste er sagen om minerydning i Bosnien - hvis denne meget vigtige opgave skal overdrages Vestunionen, og hvor den danske udenrigsminister så mener det nødvendigt at tage et dansk forbehold af rent formelle grunde. Et andet eksempel: Vestunionen skal sørge for et beredskab, der kan hente europæiske borgere ud af brændpunkter ude i Verden, når det er nødvendigt. Man kunne forestille sig en afrikansk stat i oprør, hvor der skal sendes skibe og fly til undsætning - som det er set før. Her har Danmark også meldt sig ud af den fælles indsats. Men vi vil da gerne hjælpes af de andre, hvis det brænder på... Det kan vi ikke være tjent med! Igen er der behov for en åben debat, så vi kan drøfte med hinanden, om de danske forbehold har udviklet sig til noget, der er skadeligt for danske interesser. Europa er ved at forberede sig til det næste århundrede. Regeringskonferencen i EU skal bane vej en for en udvidelse af Unionen mod øst. Det er i Danmarks interesse, at de østeuropæiske og baltiske lande kommer med i EU - hurtigst muligt. Især er det vigtigt at sikre, at de baltiske lande ikke bliver skubbet til side, fordi nogle vil takkes det Rusland, der igen er begyndt at rumle med tanker om "særlige interesseområder". Men den slags kan ikke tolereres i det nye Europa, hvor der er klare spilleregler for, hvordan det enkelte lands frihed og selvstændighed skal respekteres - og klare regler for menneskerettigheder og mindretals rettigheder. Danmark tilhører kredsen af mellemstore europæiske lande - og vi har en stærk interesse i at forsvare spillereglerne. Derfor bør Danmark spille positivt med i regeringskonferencen. Der vil altid være mange ting i et samarbejde som EU, der vækker modstand i Danmark. Vi er vant til en langt større grad af åbenhed og demokratisk kontrol, end man kender i de fleste andre europæiske lande. Derfor stødes vi ofte af den måde, samarbejdet udvikler sig på. Men det er vigtigt at bevare det store overblik - og se på, hvad der dybest set er i dansk interesse. Og det er ikke nødvendigvis altid i dansk interesse at stå så stejlt på småting, at de store glider os forbi. For at se dette, har vi brug for en

åben og fri dansk debat om Europa. Det har vi ikke i dag.

Først og fremmest fordi Socialdemokratiet trykker sig. I sidste uge spillede Nyrup spørgsmålet til hjørnespark, ved at udsætte debatten til om et år. Men så længe kan vi ikke vente på en afklaring af Danmarks holdninger til de vigtige spørgsmål, der er på bordet. Derfor skal der fra Venstres landsmøde lyde en opfordring til Socialdemokratiet om at engagere sig i den europæiske debat nu. Når det kommer til stykket, så er der jo i det store flertal i Folketinget enighed om, hvad der grundlæggende er i Danmarks interesse. Men det er op til os folkevalgte politikere at formidle denne enighed til vore vælgere, så de vil støtte os i dette spørgsmål. Det lykkedes ikke for os i 1992. Men det må vi da have lært af. Jeg frygter, at der bygges op til et nej ved den næste danske folkeafstemning, hvis vælgerne for længe lades i usikkerhed om, hvad de toneangivende partier mener - og hvis de ikke grundigt får forklaret sammenhænge og interesser. Der er grænser for, hvor mange man kan få med sig, hvis man i sidste øjeblik foretager kovendinger i så store spørgsmål. Det har vi set før. Lad os få debatten. Det har været en politisk rolig sommer. Det er nok de færreste, som har savnet politisk tumult. Og mon ikke de i regeringen håber på, at freden fortsætter. Hvis det står til Socialdemokratiet, så skulle tiden helst stå stille, og der skal ikke ændres noget som helst ved noget som helst - for Nyrup ønsker en reformpause.

Vi skal ikke drøfte velfærdssamfund.

Vi skal ikke drøfte EU og danske forbehold.

Vi skal ikke drøfte statsgæld.

Vi skal ikke drøfte overførselsindkomster.

Vi skal ikke diskutere skattetryk.

Vi skal sidde stille på bænken med foldede hænder og holde reformpause - og sikre at der ikke kommer uorden i den socialdemokratiske frisure. Derfor er det ikke nogen tilfældighed, at Socialdemokratiets vælgere bliver stadig færre og stadig ældre - mens Venstres vælgere bliver stadig flere og stadig yngre. For tiden står ikke stille, og Danmark står ikke stille. Og det er ikke reformpause men reformer, der er behov for - og mere og mere for hver dag der går. Vi kan ikke blive ved med at have Verdens højeste skattetryk. Vi kan ikke blive ved med at

give stadig flere forsørgelse. Vi kan ikke blive ved med at ansætte flere i den offentlige sektor. Vi kan ikke blive ved med at have et sundhedssystem, der ikke fungerer som det skal. Vi kan ikke blive ved med at lade statsgælden vokse med 1.000 kroner i sekundet. Vi ved at der skal tages andre midler i brug imod vold og kriminalitet og narko. Vi ved at der må ske ændringer i vores udlændinge- og flygtningepolitik. Og vi ved, at vi skader os selv ved at opretholde vore forbehold i EU. Vi skal have vendt en udvikling - og det haster. Vi skal have mere frihed, større selvbestemmelse, mere personligt ansvar. Der er nok at gå i gang med. Men Socialdemokratiet kan ikke eller vil ikke. Venstre kan og Venstre vil. Og lad os fa et valg, hellere i dag end i morgen, så vi kan vinke farvel til reformpause og fortid, og sige goddag til reformer og fremtid. Venstre ved du hvor du har. Også efter næste valg.

Kilde

Fra prof. Robert Klemmensens private samling

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Politisk tale, Venstre

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/uffe-ellemann-jensens-tale-ved-venstres-landsmoede-1996>